

Środa, 5 lutego 2014 r.

P7_TA(2014)0076

Ubezpieczenia od klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 5 lutego 2014 r. w sprawie ubezpieczeń od klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka (2013/2174(INI))

(2017/C 093/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając zieloną księgę Komisji z 16 kwietnia 2013 r. w sprawie ubezpieczenia od klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka (COM(2013)0213),
  - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 16 kwietnia 2013 r. zatytułowany „Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu” (COM(2013)0216),
  - uwzględniając konsultacje społeczne w sprawie zielonej księgi zorganizowane przez Komisję w dniach od 16 kwietnia 2013 r. do 15 lipca 2013 r.,
  - uwzględniając sprawozdanie nr 12/2012 Europejskiej Agencji Środowiska pt. „Zmiana klimatu, skutki i wrażliwość w Europie 2012 – Sprawozdanie oparte na wskaźnikach”,
  - uwzględniając sprawozdanie Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej z września 2012 r. pt. „Klęski żywiołowe: znaczenie ryzyka i ochrona ubezpieczeniowa w Unii Europejskiej”,
  - uwzględniając art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej,
  - uwzględniając art.48 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A7-0005/2014),
- A. mając na uwadze, że wskaźnik penetracji, który mierzy procentowy udział składek ubezpieczeniowych w PKB danego kraju, zmienia się w zależności od państwa członkowskiego, oraz że rozmiary gospodarczych strat spowodowanych zjawiskami pogodowymi są odmienne w różnych państwach członkowskich;
- B. mając na uwadze, że na podstawie różnych wskaźników penetracji rynku stosowanych w państwach członkowskich, charakteryzujących się tym, że mają na nie wpływ różnice prawne, geofizyczne i historyczno-kulturowe, i wynikających z tego rozbieżności w popycie, można wywnioskować, że konieczne jest podjęcie pewnych działań na szczeblu europejskim co najwyżej w zakresie środków informacyjnych i zapobiegawczych;
- C. mając na uwadze, że sytuacja na unijnym rynku ubezpieczeń jest zróżnicowana, skoro państwa członkowskie narażone są na odmienne rodzaje ryzyka i klęsk żywiołowych, a przewidywalność klęsk żywiołowych zależy od rozmaitych czynników (meteorologicznych, hydrologicznych, geofizycznych itp.);
- D. mając na uwadze, że w latach 1980-2011 niewielka liczba zdarzeń spowodowała ok. połowy kosztów związanych ze zjawiskami pogodowymi; mając na uwadze, że klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka rodzą ryzyko finansowe, niezależnie od tego, gdzie mają miejsce;
- E. mając na uwadze, że fale sztormowe, pożary lasów, powodzie rzeczne lub powodzie gwałtowne to jedne z najpoważniejszych zagrożeń naturalnych w Europie i mimo że ich częstość występowania szybko się zwiększa, wciąż nie jest możliwe oszacowanie ich coraz większych skutków w postaci szkód i kosztów;
- F. mając na uwadze, że obywatele często nie wiedzą o różnych zagrożeniach, które mogą wynikać ze zjawisk pogodowych, lub – zarówno jako jednostki, jak i społeczności – skłonni są lekceważyć ryzyko związane z klęskami żywiołowymi i skutki braku przygotowania;
- G. mając na uwadze, że z jednej strony klęski żywiołowe zależą od elementów meteorologicznych i geograficznych, a z drugiej strony katastrofy spowodowane przez człowieka wynikają z niewłaściwego zachowania lub złego zarządzania ryzykiem;
- H. mając na uwadze, że skutki niektórych klęsk żywiołowych są w pewnych przypadkach spotęgowane przez brak podejmowania odpowiednich środków ostrożności przez instytucje rządowe, władze lokalne i obywateli;
- I. mając na uwadze, że w odniesieniu do katastrof spowodowanych przez człowieka, przestrzeganie i optymalizacja zasad bezpieczeństwa jest bardzo ważnym czynnikiem w zapobieganiu wypadkom;

Środa, 5 lutego 2014 r.

- J. mając na uwadze, że rynek ubezpieczeń od klęsk żywiołowych zależy od zakresu środków zapobiegawczych w postaci dostosowania do zmian klimatu (np. tworzenia systemów ochrony przeciwpowodziowej lub budowanie zdolności szybkiego wykrywania pożarów lasów i reagowania na nie), podczas gdy rynek ubezpieczeń od katastrof spowodowanych przez człowieka ma na celu spełnienie wymogów dotyczących odpowiedzialności wynikających z norm bezpieczeństwa, przy czym takie samo traktowanie ubezpieczeń innych niż na życie i ubezpieczeń od odpowiedzialności cywilnej nie jest słuszne;

Zapobieganie i informowanie

1. jest zdania, że zapobieganie jest najważniejszym czynnikiem ochrony ludności i unikania strat spowodowanych przez nieprzewidziane zdarzenia; zauważa rolę UE w rozwoju bardziej odpowiedzialnego społeczeństwa, poświęcającego wystarczająco dużo uwagi na rzecz środków ostrożności oraz w tworzeniu kultury prewencji, która poszerzy wiedzę obywateli o zagrożeniach naturalnych i powodowanych przez człowieka;
2. uważa, że dzięki poszerzonym badaniom naukowym mogą powstać szczegółowe ramy rozmaitych sytuacji, dzięki którym będzie można zrozumieć i zapobiec zagrożeniom przyrodniczym oraz ograniczyć niepewność w tej dziedzinie; z zadowoleniem przyjmuje partnerstwo między zakładami ubezpieczeniowymi i instytucjami badawczymi, które zmierza do dzielenia się zasobami, umiejętnościami i wiedzą o ryzyku, tak by lepiej poznać problematykę tej dziedziny i dostarczyć materiałów dla kampanii informacyjnych, przygotowując w ten sposób obywateli i ich społeczności, by byli lepiej przygotowani do zmierzenia się z zagrożeniami wynikającymi z klęsk żywiołowych;
3. uważa, że informacja odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu i ograniczaniu takich katastrof; wobec tego wzywa do bliższej współpracy między państwami członkowskimi a sektorem prywatnym w celu dostarczenia obywatelom stosownych informacji dotyczących napotykanych przez nich zagrożeń;
4. jest zdania, że UE może przynieść widoczną wartość dodaną, wspierając odpowiedzialne zachowania jednostek, a także poprzez wymianę najlepszych praktyk w zakresie zapobiegania i ograniczania ryzyka między państwami członkowskimi oraz na poziomie regionalnym, a także z zadowoleniem przyjmuje wsparcie dla kampanii informacyjnych mających na celu poszerzenie wiedzy obywateli o ryzyku klęsk żywiołowych oraz geografii i klimacie;
5. podkreśla, że zaangażowanie lokalnych władz i zainteresowanych podmiotów w podejmowanie decyzji dotyczących planowania przestrzennego i rozwoju obszarów miejskich może poprawić zarządzanie klęskami żywiołowymi; uważa, że bliższa współpraca między sektorem prywatnym i publicznym może pomóc państwom członkowskim i władzom lokalnym w ustaleniu obszarów ryzyka, podjęciu decyzji co do działań zapobiegawczych, oraz w przygotowaniach do skoordynowanych działań;
6. wzywa państwa członkowskie i organy publiczne do podjęcia odpowiednich środków zapobiegawczych w celu łagodzenia skutków klęsk żywiołowych; zwraca się do rządów o stworzenie i utrzymanie jednostek reagowania kryzysowego, aby łagodzić skutki takich sytuacji kryzysowych;
7. zachęca państwa członkowskie, by dzieliły się sprawdzonymi wzorcami i doświadczeniem, tak by chronić obywateli przed nieoczekiwanymi zdarzeniami i rozwinąć sieć wymiany informacji, a także by przyjęły uzgodnienia w sprawie koordynacji i zarządzania na szczeblu transgranicznym;

Rynek ubezpieczeń

8. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki Komisji mające na celu poszerzenie wiedzy o katastrofach, jednak zauważa, że klęski żywiołowe i katastrofy spowodowane przez człowieka wymagają różnych rodzajów ubezpieczeń i są objęte dwoma różnymi rynkami ubezpieczeń, a zatem nie można ich ujmować razem, nawet jeżeli zdarzają się ludzkie decyzje zwiększające narażenie na ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych;
9. podkreśla, że UE nie powinna tworzyć pokrywających się lub wykluczających się przepisów dotyczących odpowiedzialności; zwraca uwagę, że w większości państw członkowskich istnieje pewien rodzaj systemu ubezpieczeniowego od powodzi i innych klęsk żywiołowych; zauważa, że system ten może zostać uzupełniony o rekompensatę ze środków państwowych, obejmującą majątek, który nie podlega prywatnemu ubezpieczeniu oraz że środki państwowe mogą także służyć pokryciu roszczeń ubezpieczeniowych przewyższających maksymalną kwotę ubezpieczenia lub roszczeń z tytułu wyjątkowo poważnych szkód; ponadto jest zdania, że dane państwo członkowskie może uczestniczyć w rekompensacie za szkody poprzez zapewnienie reasekuracji; jednak uważa, że systemy te różnią się pod wieloma względami, a ich ujednoczenie nie jest rozsądne ani konieczne;
10. zauważa, że rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2002 ustanawiające Fundusz Solidarności Unii Europejskiej stanowi podstawę dla wspólnotowego działania w przypadku poważnych klęsk żywiołowych, oraz wyraźnie stanowi: „Działanie Wspólnoty nie powinno zwalniać z odpowiedzialności stron trzecich, które w ramach zasady »zanieczyszczający płaci« są odpowiedzialne w pierwszej kolejności za szkody przez nie spowodowane, lub powstrzymywać się przed stosowaniem środków zapobiegawczych zarówno na szczeblu państwa członkowskiego jak i Wspólnoty”;

Środa, 5 lutego 2014 r.

11. zachęca Komisję, by zagwarantowała łatwy dostęp do odpowiednich informacji, m.in. dzięki porównawczym danym statystycznym, oraz państwa członkowskie, by publikowały jasne i precyzyjne dane w celu wsparcia procesu podejmowania decyzji przez konsumentów, społeczności i przedsiębiorstwa zawierające umowę ubezpieczenia od klęski żywiołowej; uważa, że pomocne byłoby wprowadzenie standardowych formatów w oparciu o różne klasyfikacje zdarzeń;
12. przypomina, że klęski żywiołowe mają wpływ na działalność gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, oraz zachęca zakłady ubezpieczeń, by ustalały wysokość składek na podstawie ryzyka, przyjmując to za centralne podejście do ubezpieczeń od klęsk żywiołowych i katastrof; wzywa państwa członkowskie do tworzenia zachęt dla obywateli do ochrony i ubezpieczania własności od szkód, oraz zachęt odpowiadających potrzebom ubezpieczeniowym z zakresu odpowiedzialności środowiskowej, np. przedsiębiorstw w branży górniczej, gazowej, chemicznej lub jądrowej;
13. wzywa zakłady ubezpieczeń, by wyjaśniały umowy konsumenckie i udzielały informacji o dostępnych możliwościach i ich wpływie na ceny ubezpieczenia w celu umożliwienia konsumentom odpowiedniego wyboru; wzywa zakłady ubezpieczeniowe do przedstawiania klientom i potencjalnym klientom jasnych i sformułowanych w zrozumiały sposób informacji;
14. uznaje, że konsumenci powinni rozumieć, jaki mają rodzaj ubezpieczenia i w jaki sposób ono działa w przypadku urzeczywistnienia się ryzyka; zaznacza, że konsumenci powinni być w pełni powiadamiani o wszystkich warunkach, w tym procedurach i terminach obowiązujących w przypadku procedur odstąpienia od umowy lub składania skarg, przy zakupie produktów ubezpieczeniowych oraz przed podpisaniem umowy; uważa, że zasadniczą kwestią dla dostępności ochrony ubezpieczeniowej powinna być polityka cenowa uzależniona od profilu ryzyka; uważa, że ochrona konsumentów musi być sprawą UE i państw członkowskich;

Ubezpieczenia nieobowiązkowe

15. przypomina, że ostatecznie to państwo lub władze regionalne ponoszą duże bezpośrednie lub pośrednie obciążenia finansowe wynikające ze szkód, niezależnie od tego, czy szkoda związana jest z działalnością człowieka, czy też jest spowodowana klęską żywiołową, oraz sugeruje, by państwa członkowskie i władze regionalne uznały znaczenie zapobiegania ryzykom i uczyniły je filarem strategii inwestycyjnej, jako że skuteczniej jest zminimalizować skutki katastrofy niż jedynie zapewniać ochronę ubezpieczeniową i później naprawiać szkody;
16. podkreśla pokusę nadużycia, w przypadku gdy obywatele zakładają, że ich rząd będzie korzystał z publicznych zasobów z budżetu krajowego w celu pokrycia ich strat; dlatego odnosi się krytycznie do działań i środków, które mogą odwozić obywateli lub społeczności od podejmowania środków ochronnych; jest zdania, że obywatele powinni brać na siebie swoją część odpowiedzialności, a odszkodowania nie powinny pokrywać wszystkich szkód;
17. przypomina, że należy utrzymać indywidualną odpowiedzialność w tej dziedzinie, oraz jest świadom starań, jakie państwa członkowskie podejmują w celu połączenia wsparcia indywidualnej odpowiedzialności z interwencją rządową;
18. stwierdza, że nie ma zakłóceń rynku w tej dziedzinie, które uzasadniałyby działania na szczeblu europejskim, oraz nie sądzi, by w tej sprawie osiągalne było uniwersalne rozwiązanie; przypomina, że profilowane produkty ubezpieczeniowe zależą od wielu elementów, takich jak rodzaj ryzyka, charakterystyka jakościowa i ilościowa jego prawdopodobieństwa, kultura prewencji, stan przygotowań i zdolność do działania oraz podejście przyjmowane przez państwa członkowskie i władze regionalne w sprawie monitorowania ryzyka i przygotowań;
19. uważa, że elastyczny rynek ubezpieczeń od klęsk żywiołowych umożliwia zakładom ubezpieczeń dostosowanie swoich produktów do różnych warunków, oraz sądzi, że niewiążące ramy są najlepszym sposobem opracowywania produktów odpowiednich dla naturalnych zagrożeń w danym obszarze geograficznym;

o

o o

20. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz parlamentom państw członkowskich.